

Gäller för: Operation Uddevalla sjukhus, Operation NÄL
Innehållsansvar: Hanna Davies, (hanbe24), Sektionschef
Granskad av: Johanna Fällén, (johfa11), Överläkare
Godkänd av: Jimmy Bjelkengren, (jimbj), Verksamhetschef

Giltig från: 2026-06-02

Giltig till: 2028-06-02

Arbetskläder på operation

Revidering i denna version:

Revidering under rubrik: Mössa/hjälm

Syfte

Att Hälso- och sjukvårdspersonal ska följa föreskrifter om basal hygien inom hälso- och sjukvård.

Vilka berörs

All personal på operation och tillfälliga besökare.

Arbetsdräkt

Tillhandahålls av arbetsgivaren och består av grön tunika och byxor.

Arbetsdräkten är avsedd för personal på operationsavdelningen och är till för att förhindra att smittämnen från övriga sjukhuset förs till operation.

Kläderna ska bytas:

- Dagligen
- När de blivit fuktiga eller förorenade
- Om arbetsdräkten har använts i patientkontakt, exempelvis på en vårdavdelning, mottagning, IVA eller akututryckning, utan att skyddskläder används t ex plastförkläden

Specialarbetsdräkt

Clean air suit finns i flergångs och engångsmaterial och tillhandahålls av arbetsgivaren. Arbetsdräkten består av blå tunika nedstoppad i blå byxor om mudd saknas i nederkant. Tillhörande blå hjälm/väpnarhuva, nedstoppad i halslinningen. Specialarbetsdräkten är till för att förhindra spridning av luftburna bakterier från personalens hud till operationssåret och används vid kirurgi med höga renhetskrav till exempel vid infektionskänslig kirurgi. För att minska bakterietalen i operationssalen måste all personal i salen använda dräkten.

Specialarbetsdräkten **ska inte** användas tillsammans med andra textilier som inte är av microfibermaterial och **får inte** bäras utanför operationsavdelningen. Clean air suit engångs används med andra engångsmaterial och **får inte** bäras utanför operationsavdelningen.

Klädsel för tillfälliga besökare

Vid besök eller arbete på operationssal under aktiv verksamhet ska man byta om helt till gröna kläder.

Tillfälliga besökare, såsom anhöriga och servicepersonal, använder besöksrock och mössa, över de civila kläderna, bär den tillfälliga besökaren blåa arbetskläder behövs endast mössa/hjälm kompletteras.

Mössa/hjälm

I arbetsdräkten ingår **operationsmössa/hjälm** av engångsmaterial. Mössan *ska* täcka allt hår och bäras av all personal på operationssalar och av praktiska skäl även i operationskorridoren utanför operationssalarna.

Arbetsgivaren kan tillhandahålla tygmössa vid behov. Flergångsmössor som tillhandahålls av Alingsås Tvätteriet är endast de som är godkända, ej privata.

Huvudduk/slöja ersätts av eller täcks av operationsmössa/hjälm

Vid infektionskänslig kirurgi såsom kärloperationer och operationer med ortopediska implantat ska operationshjälm bäras av all personal på operationssalen.

Syftet med operationsmössa/hjälm är att förhindra hårstrån att falla och sprida bakterier.

Skägg ska vara täckt vid steril uppdukning av såväl undersköterska som sjuksköterska, för förhindra hårstrån att falla och sprida bakterier. Skäggskydd tillhandahålls av arbetsgivaren. Vid patientnära arbete där skägg riskerar att hänga ner i arbetsfältet ska skägget sättas upp, för övrigt behöver skägg inte täckas.

Munskydd

Munskydd (vätskeresistent II R), munskydd (II), visir eller skyddsglasögon kombinerat med munskydd ska användas av sterilklädd personal för att hindra smitta från operationsområdet via stänk. Munskydd ska användas av alla som pratar inom armlängds avstånd från det sterila operationsområdet och/eller sterila instrument, för att hindra salivdroppar att falla ned och kontaminera sterilt område, munskydd ska även användas av all personal på salen där ingrepp som syftar till att lämna kvar material i patienten såsom proteser, bråcknät eller injektionsport.

Operationssjuksköterskan har hygienansvaret.

Se lokala rutiner som finns på respektive operationsavdelning.

Plastförkläde *ska* användas vid patientnära arbete och vid arbete som kan förorena arbetsklädseln.

Arbetskor är sjukhusbundna, var och en ansvarar för att skorna är rena.

Smycken samt klockor, ringar, armband och armbandsur får inte bäras på en operationsavdelning. Hängande halsband, örhängen och andra utsmyckningar som riskerar att fastna i utrustning eller tappas på sterilt område ska döljas under arbetsdräkt och operationshjälm. Ansiktspiercingar får bäras om de är läkta, och inga tecken på irritation eller rodnad finns, dock inga hängande smycken som riskerar att hamna i arbetsfältet, fastna i utrustning eller tappas i det sterila fältet.

Handhygien

Naglarna ska vara omålade och det är inte heller tillåtet med påbyggda naglar eller lösnaglar.

Vid blodsmitta

Förstärkt operationsrock används till steril personal. Dubbla handskar till steril personal och övrig personal ska ha handskar då smittfarligt material hanteras.

Munskydd (vätskeresistent II R) på all personal och skyddsglasögon/visir används. Plastförkläde med långa ärmar, används vid arbete som kan förorena arbetsdräkten och underarmarna.

Tuberkulos

Andningsskydd med ventil används då patienten har en bekräftad smittsam tuberkulos eller då misstanke finns. Andningsskydd ska sluta tätt över kinder, haka och näsa för att skydda mot droppsmitta. All luft ska filtreras genom skyddet utan sidoläckage. Använt andningsskydd tas av efter handdesinfektion och slängs i avsedd avfallsbehållare med lock. Desinfektera händerna igen efter detta.

Referenser:

Harriet Söderström, operationssjuksköterska, universitetsadjunkt, Institutionen för Omvårdnad, Umeå universitet, Birgitta Åkesdotter Gustafsson, operationssjuksköterska, vårdpedagog, med.dr, FoUU AnOpIVA-kliniken, Karolinska universitetssjukhuset, Huddinge och Karolinska Institutet, CLINTEC, Huddinge. Personalföreskrifter på operationsavdelning *Vårdhandboken*. Hämtad 22 november, 2016, från

<http://www.vardhandboken.se/texter/operationsvard/personalforeskrifter-pa-operationsavdelning/>

Lästips

Riksföreningen för operationssjukvård

Information om handlingen

Handlingstyp: Rutin

Gäller för: Operation Uddevalla sjukhus, Operation NÄL

Innehållsansvar: Hanna Davies, (hanbe24), Sektionschef

Granskad av: Johanna Fällén, (johfa11), Överläkare

Godkänd av: Jimmy Bjelkengren, (jimbj), Verksamhetschef

Dokument-ID: NU10093-1252922689-89

Version: 14.0

Giltig från: 2026-06-02

Giltig till: 2028-06-02